

Hikayelerin Büyüsü

– Mesut Kaymakçı · 24 Eylül 2010

HİKÂYELERİN BÜYÜSÜ

Bundan birkaç sene önce bir sınıfta çok ilginç bir olay oldu. Bu sınıf ders çalışmaktan mutlu olmayan okula "arkadaş ortamı" gözüyle bakan öğrencilerden oluşuyordu. Öğretmenlere karşı saygısızlıkları yoktu ama onların anlattıkları ile de pek ilgili değillerdi. Ben başlarda işi çok sıkı tutacağım izlenimi vermeme rağmen onlarda pek etkili olmadı.

Dersi dinleyen ön tarafta bir iki sıradan oluşan öğrenci grubu vardı. O gün aklıma güzel bir anım geldi. İçimden bunu çocuklarla paylaşmalıyım, diye düşündüm. Sonra anlatmaya başladım. Baktım ki dersi dinleyen öğrenci grubu bir anda genişlemeye başlamış. Arkasına dönüp arkadaşıyla konuşan birçok öğrencim bir anda dersle benim anlattıklarımla ilgilenmeye başlamıştı. Şaşırdım bir anda doğal olarak.

Benim verdiğim dersle ilgilenmeyen öğrenciler benim başımdan geçen olayla ilgilenmişti. İçimden bir mutluluk sızıntısı bir anda yüreğime serpilen bir su oldu. Ben de hikâyeyi biraz daha coşkulu ve etkili anlatmaya başladım. Bayram şekeri almış çocuklar gibi bir anda sevincimi yüzüme taşımıştım. O sırada bazı öğrenciler birbirlerini bile susturmaya başlamışlardı. Dersi dinleyemediklerinden şikâyet ediyorlardı. Şaşkınlığım bir kat daha arttı. Ders bitti ve sınıftan çok mutlu ayrıldım. Bu olaydan sonra anladım ki yaşanan olaylar insanlardaki merak unsurunu kaşıyor; onlara hikâye gibi edebi türlere ilgi gösteriyorlar.

Yaşadığımız dünya yapı itibarıyla insan için bir yuva niteliğindedir. Dünyadaki doğal güzellikler bir nevi evin eşyaları gibidir. Dünyadaki olayları da aile bireyleri arasındaki olaylara benzetebiliriz. İnsanoğlu eşyalar kadar aile bireyleri arasındaki ilişkileri de beğeniyor. Yani, suretler kadar siretlerle de ilgileniyor.

İnsanlar tabiatı itibarıyla yaşamayı seviyor. Yaşamın bütün güzelliklerini bilmek istiyorlar. Dünyanın en güzel yerlerini görmek istiyorlar. İnsanın bu güzel suretlere olan ilgisi olduğu bazen de yaşanan olaylara da olabiliyor. İnsanlar yaşadıklarının etkisinden ömür boyu kurtulamıyor. Yaşananlar olumlu ve olumsuz da olsa insanın belleğindeki yerini kaybetmiyor. Hatta bazen başkalarının yaşadıklarına bile ilgi duyabiliyor. Çünkü başkalarının yaşadığı da olsa o olay örgüsü insana cazip geliyor. İnsanın ömrünün sayılı günlerden oluşması ve bu ömrü daha huzurlu ve mutlu yaşamak istemesi diğer insanların yaşadığı olaylardan tecrübe çıkarmaya itiyor. Kısacası, yaşanmış ya da yaşanması muhtemel bütün hikâyeler insana cazip geliyor. İnsanlar dinledikleri öğrendikleri hikâyelerde kendilerini bulmaya çalışıyor ve kendi durumları ile ilgili ortak noktalar aramaya çalışıyorlar. Belki de buldukları doğrultusunda hayatlarına yön vermek istiyorlar.

Kitapların genelinde bir araştırma yapsak belki de en çok okunanlar roman ve hikâyelerdir. Olay

örgüsü içermesi itibariyle tiyatroları da bu gruba dâhil edebiliriz; fakat tiyatrolar göze hitap ediyor. Teorik ve kuru bilgilerin olduğu kitapların daha az okunduğunu görürüz. Hatta Dünya Edebiyatı'na ve Türk Edebiyatı'na baktığımızda büyük fikir adamlarının yazdığı kitaplar daha çok roman ve hikâye türündedir. Örneğin, Dünya edebiyatında Dostoyevski, Tolstoy, Charles Dickens, Victor Hugo; Türk edebiyatından Ömer Seyfettin, Halit Ziya ve Reşat Nuri gibi dev isimler kitaplarında kuru bilgiler vermekten ziyade mesajlarını hikâye ve roman gibi türlerin içerisinde olay örgüsünün içinde eriterek vermişlerdir. Yani, fikir adamları mesajlarını bu eserlere (roman, hikâye, tiyatro vb.) şekeri suda karıştırır gibi karıştırarak vermeyi hedeflemişlerdir. Bu şekilde fikirlerinin hayatla ne kadar örtüştüğünü ve fikirlerinin ne kadar canlı olduğunu göstermek istemişlerdir. Ayrıca, hayatta yaşanan olayların kendi fikirleri ile nasıl yorumlanabildiğini okuyucuya ulaştırmayı istemişlerdir. Dolayısıyla "olay örgüsü taşıyan bu kitapları" ilgiyle okuyan okuyucular kendilerini bu olaylar içerisinde görmeye ve kitapların mesajlarını anlamaya başlamışlardır. Kuru ve teorik bilgilerin bulunduğu kitaplar –özellikle halk tabakasındaki- insanlara itici ve soğuk gelmiştir. Dikkat edersek kutsal kitaplarda da aynı yöntem kullanılmıştır. Kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim, İncil ve Tevrat'ta da verilen ilahi mesajlar kısa hikâyeler (kıssalar) içerisinde eritilerek verilmiş. İnsanlar bu kutsal kitapları okurken kıssaların içindeki ilahi mesajları görmüş oluyorlar.

"Olay örgüsünün içerisinde mesaj verme metodu" sadece edebi eserlerde değil aynı zamanda günlük hayatta da bunu görmek mümkün. Konuşma yapan bir politikacıdan din adamlarına, pazarlamacıardan öğretmenlere kadar birçok kimse bu metottan bilerek veya bilmeyerek faydalanır. Hayatta başarılı olmak isteyenler ve topluma bir mesajı olanlar bu metodu çok iyi kavrayarak özgün hikâyelerle istedikleri hedefe ulaşabilirler.

Mesut Kaymakçı

Eğitimci - Yazar